

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту і логістики

КОМПЛЕКСНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА:

**Забезпечення продовольчої безпеки України шляхом
розширення борошномельної галузі**

Головний керівник – д.е.н., проф. Ігор САВЕНКО

**на тему: Розширення логістичної інфраструктури експортних
мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна**

ШИФР КРБ. МІЛ.1.689-03.29.3

Здобувачка Юлія ЖЕЛТУХІНА

Керівник д.е.н., проф. Ігор САВЕНКО

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 17 травня 2023 р., протокол №15.

Завідувач кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА
(підпис)

Одеса – 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Актуальність дослідження. Розвинена логістична інфраструктура має важливе значення для ефективного функціонування економіки як важливого чинника визначення місця розташування економічної діяльності, а також типів цих видів діяльності, які можуть бути здійснені в кожному конкретному випадку. Високорозвинена логістична інфраструктура знижує вплив відстані між регіонами, забезпечує інтеграцію національного ринку та низьку вартість транспортування на ринки інших країн та регіонів. Якість та розвиток інфраструктури впливають на економічне зростання, зменшують різницю у рівнях доходу та сприяють скороченню бідності. Ефективні види транспорту, тобто високоякісні магістралі та залізниці, порти та аеропорти, складають основу логістичної інфраструктури та забезпечують своєчасне переміщення продукції на ринки та кінцевому споживачу..

У першому розділі **«Теоретичні аспекти логістичної організації мультимодальних перевезень вантажів»** визначено сутність логістики як діяльність з оптимізації витрат транспортування вантажів, законодавчу базу функціонування мультимодальної системи перевезення вантажів в Україні, зроблено висновки за розділом

У другому розділі **«Аналіз національної логістичної інфраструктури мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна»** досліджено логістичну інфраструктуру України – просторовий механізм організації мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна, проведено аналіз ринку борошна України, проаналізовано стан фінансово-господарської діяльності філії АТ «ДПЗКУ» Одеський КХП.

У третьому розділі **«Запровадження новітніх технологій при мультимодальних перевезеннях продуктів переробки зерна»** розроблено проект та його економічне обґрунтування з застосування вкладишів Лайнер Бегів при експортних мультимодальних перевезеннях продуктів переробки зерна, зроблено висновки за розділом 3.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 64 сторінки, 20 таблиць, 7 рисунків. Перелік посилань нараховує 36 найменування.

Ключові слова: борошномельна галузь, логістика, перевезення, борошно, збіжжя.

SUMMARY

Relevance of research. A developed logistics infrastructure is important for the efficient functioning of the economy as an important factor in determining the location of economic activity, as well as the types of these activities that can be carried out in each specific case. Highly developed logistics infrastructure reduces the impact of distance between regions, ensures integration of the national market and low cost of transportation to the markets of other countries and regions. The quality and development of infrastructure influence economic growth, reduce income inequality and contribute to poverty reduction. Efficient modes of transport, i.e. high-quality highways and railways, ports and airports, form the basis of the logistics infrastructure and ensure the timely movement of products to markets and the end consumer.

In the first chapter "Theoretical aspects of the logistics organization of multimodal cargo transportation" the essence of logistics is determined as an activity to optimize the costs of cargo transportation, the legislative basis for the operation of the multimodal cargo transportation system in Ukraine, conclusions are drawn according to the chapter

In the second chapter, "Analysis of the national logistics infrastructure of multimodal transportation of grain processing products", the logistics infrastructure of Ukraine - the spatial mechanism of the organization of multimodal transportation of grain processing products, was analyzed, the flour market of Ukraine was analyzed, and the state of financial and economic activity of the JSC "DPZKU" Odesa KHP branch was analyzed.

In the third chapter "Introduction of the latest technologies in multimodal transportation of grain processing products" the project and its economic justification for the use of Liner Beg liners in export multimodal transportation of grain processing products is developed, conclusions are drawn according to chapter

The bachelor's qualification work contains 64 pages, 20 tables, 7 figures. The list of links includes 36 names.

Key words: flour milling industry, logistics, transportation, flour, grain.

ЗМІСТ

	Стор
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНИХ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ	11
1.1. Теоретичні основи дослідження логістичної інфраструктури	11
1.2. Сутність та законодавча база функціонування експортної мультимодальної системи перевезення вантажів	18
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ ЗЕРНА	26
2.1. Логістична інфраструктура України – просторовий механізм організації мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна	26
2.2. Аналіз ринку борошна України	32
2.3. Аналіз фінансово-господарської діяльності філії АТ «ДПЗКУ» Одеський КХП.	40
Висновки до розділу 2.	50
РОЗДІЛ 3. Запровадження новітніх технологій при мультимодальних перевезеннях продуктів переробки зерна.	52
3.1. Розробка проекту із застосування вкладишів Лайнер Біг при контейнерних мультимодальних перевезеннях продуктів переробки зерна.	52
3.2. Економічне обґрунтування проекту з застосування Лайнер Бігів при експортних мультимодальних перевезеннях продуктів переробки зерна.	55
Висновки до розділу 3	59
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах логістичного підходу в господарській діяльності важливу роль відіграє інтеграція матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, яку забезпечує логістична інфраструктура. Ступінь розвитку логістичної інфраструктури має важливе значення для ефективного функціонування як світової так і національної економік. Логістична інфраструктура виступає як механізмом регулювання, так і індикатором забезпечення інтеграції національного ринку до ринків інших країн та регіонів. Розвиток інфраструктури впливає на стан національної економіки і, як результат, на матеріальне благополуччя населення країни. Структура та стан насичення території країни автомобільними, залізничними магістралями, наявності морських та річкових портів, систем повітряного сполучення, виступають оцінкою розвиненості країни. З цієї точки зору, актуальними є дослідження стану національної логістичної інфраструктури, визначення вузьких місць та надання пропозицій, щодо розширення логістичної інфраструктури в тому числі і експортних мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна,

Ступінь дослідження проблеми.

Теоретико-методичним аспектам розширення логістичної інфраструктури в тому числі і експортних мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна, присвячено ряд наукових праць вітчизняних та закордонних вчених та практиків, таких, як Алькема В.Г., Геращенко А.С., Григорак М.Ю., Казанська О.О., Карий О.І., Костюченко Л.В., Крикавський Є.В., Постан М.Я., Савенко І.І., Седікова І.О., Таран С.А., Чернописька Н.В. та інші. В той же час вивчення наукової літератури дає можливість стверджувати, що дане питання потребує поглибленого дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні основних аспектів проблеми філії АТ «ДПЗКУ» Одеський КХП, знаходження можливих шляхів усунення

проблем та надання практичних рекомендацій щодо покращення діяльності комбінату.

Основними завданнями, що стоять для досягнення поставленої мети є:

- визначення сутності логістичної інфраструктури як механізму оптимізації витрат транспортування вантажів;
- дослідження законодавчої бази щодо системи мультимодальних перевезень вантажів в Україні;
- дослідження структура національної логістичної інфраструктури мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна;
- здійснення аналіз ринку борошна України;
- проведення аналізу фінансово-господарської діяльності філії АТ «ДПЗКУ» Одеський КХП;
- розробка проекту із застосування вкладашів Лайнер Бег при контейнерних мультимодальних перевезеннях продуктів переробки зерна
- економічне обґрунтування проекту із застосування вкладашів Лайнер Бег при контейнерних мультимодальних перевезеннях продуктів переробки зерна.

Об'єктом дослідження виступає процес розширення логістичної інфраструктури експортних мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна. Досліджувана проблема є актуальною для країни та філії АТ «ДПЗКУ» Одеський КХП.

Предметом дослідження виступають методичні та практичні засади процесу розширення логістичної інфраструктури експортних мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна.

Методи дослідження. Теоретичною і методичною основою проведених досліджень стали наукові концепції і теоретичні розробки провідних вітчизняних і закордонних учених в царині діяльності підприємств хлібобулочної галузі. У процесі досліджень застосовувались: метод теоретичного узагальнення та порівняння, індукції та дедукції, системний метод, метод синтезу та методи аналізу та динаміки.

Інформаційно-нормативною базою виконаного дослідження виступають загальнонаукові положення та закони функціонування ринкової економіки, наукові праці класиків економічної теорії, менеджменту та публікації провідних вчених і фахівців з проблем стійкого розвитку підприємств. Інформаційну базу дослідження склали офіційні статистичні матеріали Держкомстату України, звіти про результати діяльності ТзОВ «Одеський хлібозавод №4», інформаційні ресурси мережі INTERNET, літературні

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 64 сторінки, 20 таблиць, 7 рисунків. Перелік посилань нараховує 36 найменування.

ВИСНОВКИ

Проведені дослідження дали змогу сформулювати наступні висновки:

1. Визначено сутність логістичної інфраструктури як механізму оптимізації витрат транспортування вантажів та прийнято наступне формулювання – сукупність технічних та організаційно-економічних елементів, за допомогою яких всі види економічних потоків (матеріальні, фінансові, інформаційні, трудові) здійснюють циклічний рух з найбільшою ефективністю від постачальника ресурсів до кінцевого споживача.

2. Розглянуто Закон України «Про мультимодальні перевезення», який регламентує даний вид перевезення, та надає наступне визначення: «Перевезення вантажів двома або більше видами транспорту на підставі договору мультимодального перевезення, що здійснюється за документом мультимодального перевезення».

3. Досліджена структура національної логістичної інфраструктури мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна, яка включає всі види транспортів: автомобільний, залізничний, повітряний, річковий, складську інфраструктуру, вантажно-розвантажувальні термінали, автобани, залізничні магістралі, річкову інфраструктуру.

4. Аналіз ринку борошна України показав тенденцію до тривалого зниження виробництва борошна та його експорту. Визначено ТОП-10 виробників борошна, однак всі вони знаходяться на окупованій території. Враховуючи великий потенціал переробних підприємств, діючі підприємства забезпечують населення борошна та здійснюють експортні поставки.

5. Проведений аналіз фінансово-господарської діяльності філії АТ «ДПЗКУ» Одеський КХП показав, що підприємство заходиться в стадії банкрутства і потребує запровадження дієвих змін для оздоровлення стану підприємства.

6. Рекомендовано на базі філії АТ «ДПЗКУ» Одеський КХП створити хаб з розширення логістичної інфраструктури мультимодальних перевезень продуктів переробки зерна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Григорак М.Ю. Методика оцінки використання потенціалу логістичної інфраструктури. Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: Зб. наук. праць. Луцький нац. техн. університет. Випуск 7 (26), Частина 4. 2010. С. 103-108.

2. Васелевський М. Економіка логістичних систем: монографія за ред. Є. Крикавського та С. Кубіва. Львів: Львівська політехніка, 2008. 596 с.

3. Казанська О.О., Інформаційне забезпечення розвитку логістичної інфраструктури національної економіки Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. Вип. 7 (26), Ч. 4. 2010. С. 156–171.

4. Клименко В.В. Аналіз базових понять в управлінні логістичною інфраструктурою компанії. Логістика і управління ланцюгами постачань. – № 4 (45). 2011. С. 5–9.

5. Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії: підручник – 2-е вид., доп. і перероб. Львів: Національний університет «Львівська політехніка»

(Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інститут післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2006. 456 с.

6. Бондаренко О.С. Обґрунтування сутності логістичної інфраструктури та ролі в управлінні фінансовими потоками підприємств. Науковий журнал ЕКОНОМІЧНА НАУКА № 8/2015 http://www.investplan.com.ua/pdf/8_2015/13.pdf

7. Крикавський Є.В. Логістичні системи. Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2009. 264 с.

8. Пасічник А.М. Транспортно-логістична інфраструктура України: проблеми та перспективи розвитку. Управління проектами, системний аналіз і логістика. К.: НТУ 2012. Вип. 10. С. 192–198.

9. Закон України Про мультимодальні перевезення від 27.12.2019 № 2685 <https://ips.ligazakon.net/document/ЛІ01075А?an=168> [9]

10. Цивільний кодекс України. 16 .01. 2003 р. N 435-IV .435-IV від 22.05.2023, підстава – 2923-IX

11. Господарський кодекс України, № 436-IV , редакція від 31.03.2023, підстава – 2849-IX.

12. Кодекс торговельного мореплавства України, документ 176/95-ВР, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, №№ 47, 48, 49, 50, 51, 52, ст.349) редакція від 01.01.2022, підстава – 1089-IX, 1054-IX

13. Повітряний кодекс України документ, 3393-VI (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 48-49, ст.536) . Редакція від 28.04.2023, підстава -3007-IX

14. Митний кодекс України, (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552) документ 4495-VI, редакція від 03.05.2023, підстава – 3020-IX.

15. Закон України «Про транспорт», Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 51, ст.446) документ) документ 232/94-ВР, редакція від 28.04.2023, підстава – 2997-IX

16. Закон України «Про залізничний транспорт», (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 40, ст. 183)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80-Text>

17. Закон України «Про автомобільний транспорт», (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 22, ст.105)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14-Text>

18. Закон України «Про транзит вантажів», (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 51, ст.446) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-14-Text>

19. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 29, ст. 377)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12-Text>

20. Ценклер Н. І. Логістичний потенціал регіону: сутність і методичний підхід щодо його оцінювання / Н. І. Ценклер // Економічний форум. – 2016. – № 1. – С. 84–91.

21. Корнієцький О. В. Теоретичні засади розвитку регіональних та міжрегіональних транспортно-логістичних систем / О. В. Корнієцький // БІЗНЕС-НАВІГАТОР. – 2015. – № 1 (36). – С. 107–112.

22. Arvis J.-F. Connecting to Compete 2016. Trade Logistics in the Global Economy. The Logistics Performance Index and Its Indicators / Arvis J.-F., Saslavsky D., Ojala L., Shepherd B., Busch Ch., Raj A., Naula T. – Washington: Communications Development Incorporated, 2016. – 62 p.

23. Корнійко Я. Р. Технологічні та інформаційні переваги формування мультимодальних транспортно-логістичних центрів. – С. 113–117.

24. Гуржій Н. М. Стан і перспективи економічного розвитку підприємств транспортної інфраструктури України / Гуржій Н. М., Городова А. В., Одинець Т. Є. // Економіка і суспільство. – 2016. – Випуск - 3. – С. 61–65.

25. Кузьменко А. В. Концептуальні основи розвитку транспортно-логістичної інфраструктури залізничного транспорту України // Вісник

Хмельницького національного університету. – 2015. – № 2, Т. 1 (222). – С. 165–170.

26. Котенко А. М. Технології і технічні засоби комбінованих перевезень вантажів за чинниками глобальної логістики / А. М. Котенко, А. В. Світлична, П. С. Шилаєв // ScienceRise. – 2015. – №1/2(6). – С.21-25.

27. Українські дороги у десятці найгірших у світі. – Режим доступу: http://zik.ua/news/2017/06/06/ukrainski_dorogy_u_desyattsy_naygirshyh_u_sviti_1109301.

28. Карпенко О. Концептуальні засади розвитку транспортнологістичних підприємств / О. Карпенко // Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління». – 2015. – Вип. 33. – С. 46–53.

29. Румянцев А. П. Інфраструктура транскордонних товарних потоків / Румянцев А. П., Яремович П. П. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. – № 2, Том 1. – С. 232–235.

30. Попова Н. В. Сучасні тенденції розвитку транспортно-логістичних систем / Попова Н. В., Шинкаренко В. Г. // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2016. – № 53. – С. 54–6

31. Карий О.І., Подвальна Г.В. Логістична інфраструктура України у світових рейтингах.

<https://science.lpnu.ua/uk/semi/vsi-vypusky/vypusk-4-nomer-8735-2017/logistychna-infrastruktura-ukrayiny-u-svitovyh-reytingah>

32. Устенко М. О. Актуальність формування транспортно-логістичних систем в умовах євроінтеграції / Устенко М. О. // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2015. – № 50. – С. 207–210.

33. Ковальська Л. Л. Транзитні транспортні потоки України: оцінка тенденцій та напрями оптимізації / Ковальська Л. Л. // Економічний форум. – 2016. – №4. – С.53-58.

34. Козелецький П. С., Як використати світовий досвід для розвитку сучасної автомобільної інфраструктури в Україні / П. С. Козелецький, Є. О. Колеснік, І. С. Сіліна // Молодий вчений. – 2017. – № 45. – С. 5.

35. Мазуренко О. О. Перспективи подальшого розвитку міжнародних транспортних коридорів України / О. О. Мазуренко, А. В. Кудряшов // Транспортні системи та технології перевезень. – 2016. – № 12. – С. 58–61.
36. Чернега О. Б. Тенденції та особливості управління інфраструктурним розвитком ЄС / Чернега О. Б. // Науковий Вісник Херсонського Державного Університету. – 2016. – № 196 ч. 2. – С. 21–24.